

LÁSZLÓ ISTVÁN

Irodalom- és kultúratudomány
MA, 3. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
Lengyel Imre Zsolt
egyetemi adjunktus, ELTE BTK

ISMÉTLÉS ÉS HALMOZÁS A RENDSZERVÁLTÁS UTÁNI MAGYAR IRODALOMKRITIKAI MEZŐBEN. BORBÉLY SZILÁRD RECEPCIÓJA

Kulcsszavak: ismétlés; halmozás; recepcióelemzés; irodalomkritika; kanonizáció

Dolgozatom a rendszerváltás utáni magyar irodalomkritikai és irodalomtudományos mező működés módját kívánja vizsgálni Borbély Szilárd több mint harmincéves recepcióján keresztül. A kutatás alapvető célkitűzése elméleti és módszertani modellt építeni kritikatörténeti vizsgálatok elvégzésére, amelyben központi fontosságú az irodalomtörténet, az irodalomelmélet és az irodalomszociológia szerves egységének megteremtése, valamint a kritikatörténeti vizsgálódás tudományfilozófiai és tudománySZOCIOLÓGIAI perspektívájának megnyitása. Mindez segít rákérdezni és válaszokat keresni az irodalomtudomány ontológiai és episztemológiai pozíciójának mibenlétére. Kutatásom tehát nem pusztán Borbély Szilárd életművének újszerű feldolgozásában tesz előrelépéseket, hanem fontos kritikatörténeti relevanciája is van.

Dolgozatom első fejezetében elméleti és módszertani megfontolásaimat írom körül. Eltávolodom a Jauß-féle recepcióesztétika szövegontológiájától, és a Mellékletben feltüntetett több mint négyszáz metatextusból álló korpuszt Stanley Fish és Tony Bennett szövegfogalmának szellemében dolgozom fel, olvasási gyakorlatok és értelmezőközösségek azonosítására téve kísérletet. Mindez lehetővé teszi a Borbély Szilárd recepcióját alkotó metatextuális tér kritikatörténeti vizsgálatát, valamint szövegekről írt szövegek olvasásának módszertani és elméleti kidolgozását. A metatextusok feldolgozása során megalkottam egy olyan kategóriarendszert, amely Borbély recepciójának interpretációs eljárásait rögzíti. A recepciótörténeti narratíva megalkotásában fontos szempont volt a metatextuális tér institutionális beágyazottságának kidomborítása, amiben John Austin, Michel Foucault, Pierre Bourdieu, Itamar Even-Zohar és a korai Bruno Latour elméleteit használtam fel.

Dolgozatom esettanulmányában az első fejezet elméleti és módszertani elméletének működés módját szemléltetem Borbély Szilárd recepciójának kanonizációs dinamikái mentén. Borbély kanonizációjának bemutatása során az ismétlés és halmozás diskurzus szervező stratégiáit veszem szemügyre, ennek segítségével mutatom be, hogyan jutott el a recepció a dilettantizmus-mesterfok dilemmájától az egyetemes pozitív szakmai konszenzushoz. Következtetésem szerint Borbély életművét két nagy értelmezőközösség, a nyelvfilozófiai és a politikai-antropológiai értelmezőközösség kanonizálta, és mindkettő főként episztemológiai tételeket fűzött az életműhöz.